

Nr. 1925A/11.08.2025

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Către: Domnului Liviu-Ionuț Moșteanu, Ministrul Apărării Naționale

De la: Sebastian Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: Vulnerabilități critice de ordin tehnic, procedural și strategic în cadrul proiectului de Hotărâre de Guvern privind programul de înzestrare „Sistem armament individual tip NATO” (SAI) și riscurile asociate pentru securitatea națională.

Stimate Domnule Ministru,

Programul de înzestrare „Sistem armament individual tip NATO” (SAI)¹ reprezintă, fără îndoială, unul dintre cele mai importante demersuri de modernizare a Armatei României din ultimele decenii. Într-un context de securitate regională marcat de instabilitate și de o agresiune militară fără precedent la frontierele noastre, dotarea militarilor români cu armament modern, fiabil și interoperabil cu cel al partenerilor din Alianța Nord-Atlantică este o necesitate absolută și urgentă.

Subscriu pe deplin obiectivelor strategice asumate de Guvern prin Nota de Fundamentare aferentă proiectului de Hotărâre de Guvern, care subliniază imperativul de a asigura „dezvoltarea capacității operaționale a forțelor armate”, „creșterea contribuției la dezvoltarea industriei de apărare” și, mai presus de toate, garantarea „securității aprovizionării pe timp de pace, criză și război”. Aceste obiective reflectă o viziune corectă asupra cerințelor de apărare ale României și constituie fundamentul pe care trebuie construit întregul program.

Prezenta întrebare se înscrie în exercitarea atribuțiilor constituționale de control parlamentar, conform articolului 112 din Constituția României, republicată, și nu are ca scop obstrucționarea, ci perfecționarea acestui demers strategic. O investiție de o asemenea anvergură, finanțată din fonduri publice conform Art. 2 din proiectul de Hotărâre, impune o

¹ Disponibil la: <https://sg.mapn.ro/transparenta>; accesat la data de 26.07.2025.

analiză riguroasă a procedurii specifice propuse, pentru a ne asigura că fiecare leu este cheltuit cu maximă eficiență și în deplină concordanță cu interesele pe termen lung ale statului român.

Deși Nota de Fundamentare invocă în mod just Articolul 346 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) pentru protejarea intereselor esențiale de securitate, o analiză aprofundată a procedurii specifice detaliate în Anexa la proiectul de Hotărâre relevă o serie de vulnerabilități structurale, omisiuni tehnice și ambiguități procedurale care, în mod paradoxal, riscă să submineze exact interesele pe care actul normativ își propune să le protejeze. Aceste lacune pot conduce la achiziționarea unor echipamente sub-optime, la perpetuarea unei dependențe strategice față de furnizori externi și, în final, la compromiterea siguranței și eficacității militarilor noștri pe câmpul de luptă.

Cu privire la absența unor garanții de paritate tehnologică și riscul achiziționării unor echipamente cu standarde diferențiate, procedura specifică, în forma sa actuală, nu conține nicio clauză explicită menită să prevină riscul ca un ofertant să propună spre livrare României versiuni de export, mai slabe calitativ, ale produselor sale. În practica internațională, este un fapt cunoscut că aceste versiuni pot fi inferioare din punct de vedere tehnologic, pot avea configurații simplificate sau pot utiliza componente de generație mai veche în comparație cu echipamentele livrate forțelor armate din statul de origine al producătorului.

Cerința din documentație ca ofertantul să demonstreze experiență în livrarea către alte armate NATO sau UE este necesară, dar insuficientă. Ea nu garantează în niciun fel că produsele oferite României sunt identice cu cele pe care producătorul le furnizează propriei armate. Această omisiune procedurală creează o asimetrie de informație și de risc fundamentală: furnizorul deține cunoștințe complete despre eventualele diferențe tehnice, în timp ce statul român, în calitate de cumpărător, este lipsit de vizibilitate și pârghii contractuale. Astfel, întregul risc de a achiziționa un echipament care nu este la cel mai înalt standard tehnologic, deși este plătit la un preț premium, este transferat exclusiv asupra României și, în ultimă instanță, asupra militarului din linia întâi a cărui viață depinde de calitatea armamentului.

În virtutea principiilor conformității și bunei-credințe care trebuie să guverneze un contract de o asemenea importanță strategică, paritatea tehnologică nu poate fi prezumată, ci trebuie garantată explicit. Procedura trebuie reechilibrată pentru a anula acest avantaj informațional al ofertantului și pentru a proteja interesul statului român. Este necesară introducerea unei obligații clare, cu caracter eliminativ, prin care ofertantul să declare pe propria răspundere că produsele și tehnologiile propuse sunt identice ca nivel de performanță, configurație și componente cu cele utilizate în statul său de origine. Pentru a conferi un caracter executoriu acestui angajament, el trebuie dublat de o confirmare oficială din partea autorității guvernamentale competente din statul respectiv.

Cu privire la caracterul evaziv al cerințelor de fabricație națională și riscul perpetuării dependenței strategice pentru componente critice, obiectivul central declarat al programului este crearea unei capacități industriale naționale robuste, care să asigure autonomia strategică în caz de criză sau război. Cu toate acestea, definițiile din Anexă pentru „fabricarea parțială” sunt incomplete și periculoase.

Pentru mitralierele de calibru 7,62 mm și 5,56 mm, procedura impune fabricarea în țară a țeavii, port-închizătorului și închizătorului, dar omite în mod inexplicabil **cutia / cutiile mecanismelor (receiver)**. Aceasta este componenta structurală de bază a armei, supusă celor mai mari forțe și tensiuni în timpul tragerii, conform unor experți în domeniu. Fără capacitatea de a produce, repara și multiplica această piesă esențială, România nu va deține o autonomie reală. Producția sa implică procese industriale complexe (prelucrarea prefabricatelor, suduri în medii speciale, tratamente diverse chimice greu de realizat) al căror know-how reprezintă esența unui transfer tehnologic real, nu simpla asamblare de piese importate

Pentru sistemele SNIPER, situația este și mai gravă. Definiția „fabricarea a cât mai multor componente” este un exemplu de limbaj juridic ambiguu, necuantificabil și, prin urmare, complet ne-executoriu în plan contractual. Această formulare lasă la latitudinea exclusivă a furnizorului decizia privind ce componente va produce în România, golind de conținut obiectivul strategic al securității aprovizionării.

Se constată o discrepanță fundamentală între obiectivul strategic declarat (autonomie) și definițiile procedurale (fabricare parțială incompletă sau ambiguă). Aceste definiții creează o vulnerabilitate strategică „prin design”. În mod subsidiar, chiar dacă producția integrală a tuturor componentelor nu este fezabilă de la început, procedura trebuie să conțină o clauză de siguranță: obligația ofertantului de a transfera integral documentația tehnică de execuție (technical data package) și know-how-ul industrial pentru *toate* componentele critice, care să poată fi activată de statul român în cazul unei întreruperi a lanțului de aprovizionare.

Cu privire la ambiguitatea privind configurația tactică a armamentului de precizie (Sistem SNIPER) și impactul asupra coerenței operaționale, procedura specifică omite să definească tipologia operațională a „Sistemului SNIPER cal. 7,62 mm”. Nu se precizează dacă se dorește o armă tradițională cu repetiție (bolt-action) sau o armă semiautomată modernă de tip Designated Marksman Rifle (DMR).

Această omisiune este fundamentală, deoarece cele două sisteme îndeplinesc roluri tactice profund diferite. O armă de tip DMR este integrată la nivel de pluton și oferă capacitatea de angajare rapidă a unor ținte multiple, sprijin de foc imediat și o flexibilitate superioară, în linie cu doctrinele de luptă moderne. O armă cu repetiție este un instrument de nișă, pentru lupte specializate, cu o aplicabilitate mult mai restrânsă în scenariile de luptă contemporane.

Prin lipsa acestei precizări esențiale, procedura încalcă principiile de bază ale comparabilității și coerenței în achizițiile publice. Este imposibil de realizat o evaluare tehnică obiectivă și echitabilă a unor oferte care propun soluții cu funcționalități și roluri tactice fundamental diferite. Mai grav, există riscul real de a selecta o configurație care, deși îndeplinește formal cerințele minime de precizie, este depășită din punct de vedere tactic și inadecvată nevoilor reale ale Armatei României. Procedura trebuie amendată pentru a stipula explicit cerința unei platforme semiautomate de tip DMR.

Cu privire la omisiunea de a stabili cerințe tehnice fundamentale privind principiul de funcționare al puștii de asalt, cu implicații directe asupra fiabilității și siguranței militarului, anexa nu specifică principiul de funcționare obligatoriu pentru pușca de asalt cal. 5,56 mm, lăsând deschisă posibilitatea ofertării unor arme bazate pe sistemul învechit cu împrumut direct de gaze (Direct Impingement - DI) sau pe sistemul mai modern cu piston cu cursă scurtă (Short-Stroke Piston - PD).

Această omisiune este serioasă. Sistemul DI, deși mai ieftin de produs, direcționează gazele arse și reziduurile (calamina) direct în interiorul cutiei mecanismelor. Acest lucru conduce la supraîncălzire accelerată, la o frecvență mult mai mare a blocajelor în condiții de tragere susținută și la o necesitate de mentenanță mult mai riguroasă. În contrast, sistemul cu piston este standardul de facto pentru puștile de asalt moderne tocmai pentru că elimină aceste probleme, oferind o fiabilitate net superioară în condiții de luptă.

Procedura, în forma sa actuală, creează un risc structural de tip „cel mai mic numitor comun”. Deoarece prețul are o pondere semnificativă în evaluare (35% conform Subetapei III, pct. 3), un ofertant care propune o soluție DI, inferioară tehnic, dar mai ieftină, ar putea fi avantajat în detrimentul unui ofertant cu o soluție PD superioară. Procedura, prin tăcerea sa, încurajează o cursă către prețul cel mai mic în detrimentul calității și fiabilității, punând în pericol viața militarului român care, în momente critice, se bazează pe funcționarea corectă a puștii respective. Prioritizarea siguranței soldatului și a succesului misiunii în fața prețului inițial de achiziție trebuie să fie un principiu de la care nu se poate abdica.

Cu privire la formularea insuficientă a criteriilor de siguranță pentru mitraliere și riscul acceptării unor soluții tehnice depășite, pentru mitraliere, procedura prevede un test de „autoinițiere” (cook-off) după tragerea a 200 de cartușe. Deși pare o măsură de siguranță, aceasta este o cerință indirectă și slabă, care nu garantează adoptarea unei soluții tehnice moderne și sigure.

Toate mitralierele moderne, proiectate pentru a livra foc de sprijin susținut, funcționează pe principiul tragerii din închizător deschis (open-bolt). Acest design previne în mod inerent fenomenul de autoinițiere, deoarece nu lasă niciun cartuș în camera încinsă a țevii

între rafale. Cerința privind testul de autoinițiere ar putea fi, teoretic, îndeplinită și de un design cu închizător închis, o soluție tehnică considerată unanim depășită și periculoasă pentru această clasă de armament și neutilizată de nicio armată NATO modernă.

A te baza pe un test de performanță în locul specificării principiului de proiectare fundamental este o abordare procedurală viciată. Este o chestiune de siguranță operațională și de aliniere la standardele tehnice și tactice ale partenerilor noștri. Procedura trebuie amendată pentru a impune în mod explicit și eliminativ ca mitralierele oferite să funcționeze exclusiv pe principiul tragerii din închizător deschis.

Cu privire la absența unor criterii de calificare privind experiența demonstrată în realizarea transferurilor tehnologice și riscul eșecului obiectivului industrial al programului pilonul central al justificării acestui program este transferul de tehnologie și crearea unei baze industriale naționale. Cu toate acestea, criteriile de calificare din Anexă solicită ofertanților doar să aibă experiență în *fabricarea și livrarea* de produse și să depună un „angajament ferm”, încheiat în formă autentică, de a realiza un transfer tehnologic. Nu există nicio cerință ca ofertantul să demonstreze că a mai executat cu succes, în trecut, un proiect complex de transfer tehnologic.

Capacitatea de a produce performant un sistem de armament într-o fabrică proprie este fundamental diferită de capacitatea de a transfera întregul ecosistem de procese, know-how, control al calității și management industrial către un partener terț, care va avea diferențe atât legislative, cât și de mod de operare al operatorilor economici. Un „angajament ferm” este doar un document juridic, o promisiune; nu este o dovadă de capabilitate.

Această omisiune reprezintă, probabil, cel mai mare risc la adresa componentei industriale a programului SAI. Statul român riscă să semneze un contract cu un producător excelent, dar care nu are nicio experiență sau capacitate reală de a „învăța” un partener român să producă la aceleași standarde. Acest lucru ar putea duce la un eșec catastrofal al obiectivului strategic principal: întârzieri, costuri suplimentare și, în final, un transfer tehnologic de tip „tigrău de hârtie” – unul care există în contract, dar care nu se materializează niciodată în practică, lăsând România cu produse importate și cu o promisiune industrială neonorată.

În lumina acestor multiple vulnerabilități procedurale și tehnice, care cumulat pun sub semnul întrebării atingerea obiectivelor strategice ale programului SAI, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României și al prevederilor Regulamentului Camerei Deputaților, vă solicit respectuos să îmi transmiteți, în scris, răspunsul dumneavoastră la următoarele întrebări:

1. Având în vedere riscul de a achiziționa echipamente cu standarde tehnologice inferioare, intenționează Ministerul Apărării Naționale să introducă în procedura specifică o clauză eliminativă care să oblige ofertanții să garanteze, prin declarație pe

- proprie răspundere și printr-o confirmare guvernamentală din statul de origine, că produsele livrate României sunt strict identice ca performanță, configurație și componente cu cele utilizate de forțele armate naționale ale statului producător?
2. Dat fiind caracterul vital al autonomiei în producția de armament, va dispune Ministerul revizuirea definiției de „fabricare parțială” pentru a include, în mod explicit și obligatoriu, fabricarea pe teritoriul național a componentelor structurale critice, precum cutia mecanismelor pentru mitraliere, și pentru a înlocui formularea ambiguă "cât mai multor componente" pentru sistemele SNIPER cu o listă precisă de piese esențiale?
 3. Pentru a asigura coerența tactică și comparabilitatea ofertelor, va modifica Ministerul documentația de atribuire pentru a stipula în mod clar că sistemul SNIPER cal. 7,62 mm trebuie să fie de tip semiautomat, în configurație Designated Marksman Rifle (DMR), în acord cu doctrinele operaționale moderne ale partenerilor NATO?
 4. În numele siguranței militarilor români și al fiabilității pe termen lung, intenționează Ministerul să introducă o cerință tehnică eliminatorie care să prevadă că pușca de asalt cal. 5,56 mm trebuie să funcționeze pe baza unui sistem cu piston cu cursă scurtă (Short-Stroke Piston), eliminând astfel riscul achiziționării unor platforme tehnologice inferioare și depășite?
 5. Pentru a alinia programul la standardele de siguranță și performanță universal acceptate în NATO, va dispune Ministerul amendarea cerințelor tehnice pentru mitraliere, înlocuind testul indirect de „autoinițiere” cu obligația explicită ca acestea să funcționeze exclusiv pe principiul tragerii din închizător deschis (open-bolt)?
 6. Recunoscând că succesul obiectivului industrial depinde de capacitatea reală a partenerului extern, va introduce Ministerul în Etapa I de calificare un criteriu de selecție obligatoriu și ponderat care să evalueze experiența anterioară, demonstrabilă și relevantă a candidaților în executarea cu succes a unor proiecte de transfer tehnologic de anvergură similară?
 7. În lumina acestor multiple vulnerabilități procedurale și tehnice, care cumulat pun sub semnul întrebării atingerea obiectivelor strategice ale programului SAI, care sunt măsurile concrete și imediate pe care le veți dispune pentru revizuirea fundamentală a prezentei proceduri, înainte de lansarea sa, pentru a garanta protejarea deplină a interesului esențial de apărare națională al României?

Vă mulțumesc și aștept cu interes răspunsul dumneavoastră, în termenul legal.

Cu stimă,

Sebastian-Ioan BURDUJA

sebastian.burduja@cdep.ro | www.burduja.ro

Sebastian I. Burduja

Deputat al Partidului Național Liberal
în Parlamentul României

Deputat PNL